

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 26 februari 1926 kl. 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av väckt motion angående vidtagande av sådana författningsändringar, att köpingarnas polisuppsyningsmän må såsom polismän och åklagare likställas med landsfiskalerna m. m.

Uti en inom andra kammaren av herr Nilsson i Hörby väckt, till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion nr 308, har motionären hemställt, att riksdagen ville, dels uttala sig för sådan ändring i polisreglementet, landsfiskalsinstruktionen och kungörelsen med vissa bestämmelser angående i köping anställda åklagare m. fl., att köpingarnas polisuppsyningsmän och åklagare måtte göras likställda med landsfiskaler, dels ock hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vad mån de åligganden och befogenheter, som enligt lag och författning tillkomme landsfiskal, måtte för köpings vidkommande överflyttas på i köpingen anställd polisman med åtalsrätt.

Beträffande motiveringen till det gjorda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Från och med år 1864 har Kungl. Maj:t vid meddelandet av tillstånd för samhälle att bilda köping plägat föreskriva, att i köping skulle finnas anställd en med åtalsrätt utrustad polistjänsteman. Sådan föreskrift torde hava lämnats beträffande alla samhällen, som före utgången av år 1923 medgivits köpingsrättigheter. Köpingsåklagarnes åtalsrätt har ytterligare på visst sätt blivit erkänd i landsfiskalsinstruktionen den 14 december 1917, vari från landsfiskalens befogenhet uttryckligen undantagits åtal i brottmål, då för stad eller köping annan allmän åklagare vore förordnad.

I § 19 av promulgationslagen till strafflagen finnas angivna de myndigheter, som äga häktningsbefogenhet. Bland dessa myndigheter förekomma icke köpingsåklagarne och något uttryckligt stadgande om deras häktningsbefogenhet finnes icke i allmän lag. Likväl har i samband med kronofogdeinstitutionens upphörande, genom nyssnämnda instruktion för landsfiskalerna från dessas tjänstgöringsområde uttryckligen undantagits alla brott begångna i stad eller köping, som tillhörde landsfiskalsdistrikt. Genom särskilt stadgande i kungörelsen den 14 december 1917 hava köpingsåklagarne också ansetts behöriga verkställa inom deras tjänstgöringsområde förekommande häktningar. Denna mening

torde också faktiskt hava gjort sig gällande i praktiken, till dess i samband med senaste lagstiftningsarbetet på polisväsendet köpingsåklagarnes häktningsbefogenhet dragits i tvivelsmål.

Att döma av uttryckssättet i kungörelsen den 18 december 1925 med bestämmelse angående i köping anställda åklagare m. fl. synes framgå att köpingsåklagarne vid förnyad prövning icke ansetts äga häktningsbefogenhet. I nämnda kungörelse stadgas nämligen, *dels* att allmän åklagare ägde inom köping, däri åklagare med självständig åtalsrätt funnes, åtala inom köpingen timmade brott, som fölle under allmänt åtal, *dels ock* att den landsfiskal tillkommande häktningsrätten däremot icke finge utövas av åklagare i köping, ej heller av annan allmän åklagare, som förordnats för viss ort inom landsfiskalsdistriktet.

Jämsides med den självständiga åtalsrätten hava tidigare köpingsåklagarne ansetts äga utöva inseende över polisväsendet inom köpingarne. Även härutinnan hava de nya bestämmelserna såväl genom polisreglementet för riket den 26 september 1925 som genom kungörelsen den 18 december 1925 med ändring i vissa delar av instruktionen för landsfiskalerna medfört den ändring, att landsfiskalen, närmast under landsfogden, skulle äga att utöva chefskapet för inom distriktet anställd polispersonal. Doek har särskilt föreskrivits, att landsfiskalens chefskap över polispersonalen icke skulle gälla i fråga om distriktet tillhörande stad, ej heller, där Kungl. Maj:t så förordnade i fråga om köping som hörde till distriktet.

Utskottet.

Av det nu anförda torde hava framgått att ifrågavarande motion hänför sig dels till köpingsåklagarnes åtalsrätt med häktningsbefogenhet, dels ock deras chefskap för dem underlydande personal. Enligt vad utskottet inhämtat torde, utom här ovan anförda formella betänkligheter i fråga om köpingsåklagarnes häktningsrätt, hava gjort sig gällande den uppfattning, att dessa åklagare i följd av förekommande ringa praktik vore mindre ägnade att utöva en så viktig befogenhet, som häktningsrätten otvivelaktigt innebär. Utskottet anser sig kunna instämma i de synpunkter, vilka, på sätt ovan anförts, gjort sig gällande i fråga om köpingsåklagarnes befogenhet att utöva häktningsrätten. I synnerhet numera, sedan köpingsåklagarnes häktningsrätt tydligen icke ansetts stå i full överensstämmelse med gällande lag, har utskottet för sin del icke velat förorda åtgärder, i syfte att för köpingsåklagarne åter införa dylik befogenhet.

Köpingsåklagarnes självständiga åtalsrätt, utom vad avser häktning samt landsfogden tillkommande befogenhet, är dem fortfarande förbehållen, och synes därför motionen i detta hänseende icke erfordra vidare yttrande.

Vad till sist angår det landsfiskal numera tillerkända chefskapet för inom köping befintligt polismanskap, får utskottet erinra därom, att genom ovan nämnda bestämmelse i landsfiskalsinstruktionen blivit förutsatt att Kungl. Maj:t härifrån kunde medgiva undantag. De synpunkter, som i denna del framförts i motionen, har utskottet funnit värda beaktande och utskottet tager för givet att de framförda synpunkterna utan särskild framställning från riksdagen

vinna Kungl. Maj:ts gillande. Så vitt utskottet kunnat inhämta, torde betänkligheter mot köpingsåklagarnes vidsträcktare befogenhet i nu förevarande hänseende mera avse generellt medgivande av sådan behörighet än utvidgad befogenhet i fråga om enskilda fall av den art som berörts i motionen. Då någon erfarenhet ännu icke vunnits i fråga om Kungl. Maj:ts uppfattning om de särskilda köpingsåklagarnes kompetens och lämplighet för utövande av chefskap för polispersonalen, har utskottet för sin del icke ansett det lämpligt att för närvarande framföra några önskemål i saken. Utskottet förutsätter dock, att befogade framställningar, ingivna eller understödda av vederbörande länsstyrelse, bliva av Kungl. Maj:t beaktade.

Med hänvisning till det nu anförda får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 februari 1926.

J. H. BLOMQUIST.

Närvarande vid ärendets slutbehandling:

herrar *Blomquist, Rudén, Alströmer, Ahl, Svedman, Smedh, Gardell* i Stenstu,
Wirsell och *Lundgren*.
